

ΣΠΗΛΛΑΙΟ «Σ Τ Ε Ν Ο Υ» ΜΕΘΑΝΩΝ

Ἄριθ. Σπηλ. Μητρώου 4321

Ἐπὶ Ἰωάννου Ἰωάννου

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον τῆς Ἑλληνικῆς Σπηλαιολογικῆς Ἑταιρίας πληροφρηθὲν τὴν ἀνακάλυψιν σπηλαίου κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ ἐργοστασίου τῶν τσιμέντων «ΟΛΥΜΠΟΣ» εἰς τὴν περιοχὴν Στενοῦ Μεθάνων, ἀπεφάσισε τὴν ἀποστολὴν μέλους τῆς διὰ τὴν διαπίστωσιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ σπηλαίου καὶ τῆς πιθανῆς ἀξίας του. Τὴν ἔρευναν καὶ μελέτην τοῦ σπηλαίου ἀνέθεσε εἰς τὸν Γεν. Γραμματέα αὐτῆς κ. Ἰωάν. Ἰωάννου. Ἡ ἔρευνα πραγματοποιεῖται τὴν Κυριακὴν 9.12.73. Συμμετείχε καὶ ὁ κ. Λάξαρως Χατζηλαζαρίδης, μέλος τῆς Ε.Σ.Ε. Διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον ἀπασχόλησιν τοῦ συνεργείου ἐβοήθησεν ἡ διοίκσις Χωροφυλακῆς τοῦ τμήματος τῶν Μεθάνων. Ἡ ἄγνοια διὰ τὴν ἀξίαν ἢ μὴ τοῦ σπηλαίου καὶ ἡ προσπάθεια προστασίας τούτου ἀπὸ τὴν καταστροφῆς, δημοῦργησε νευρικότητα εἰς τοὺς κατοίκους τῶν Μεθάνων, ποὺ μ' ἔνθερμον ἐνδιαφέρον παρηκολούθησαν τὴν ἐργασίαν τῆς ἔρευνας τοῦ σπηλαίου.

ΘΕΣΙΣ

Τὸ σπήλαιον εὑρίσκεται εἰς τὸν χώρον ἀνεγέρσεως τοῦ ἐργοστασίου παραγωγῆς τσιμέντων «ΟΛΥΜΠΟΣ». Ἡ ὀνομασία τῆς περιοχῆς εἶναι Στενό, διότι εὑρίσκεται εἰς τὸν λαίμνον τῆς χερσονήσου τῶν Μεθάνων. Εἰς ἀπόστασιν ἕξ χιλιομέτρων ἀπὸ τὸ Στενό εἶναι ἡ πόλις τῶν Μεθάνων. Σὰν γενικὴ παρατήρησις θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε ὅτι ἡ θέσις αὕτη, τὸ στενό ποῦ ἐνώνει τὴν Πελοπόννησον μετὰ τὴν χερσονήσον τῶν Μεθάνων καὶ συγχρόνως ὁ γραφικώτατος κόλπος - φιάλῃ μόνον σὰν διατηρητέον φυσικὸν τοπίον ἔπρεπε νὰ χαρακτηρισθῆ. Ὀλόκληρη δὲ ἡ περιοχὴ, ἐχαρακτηρίσθη ὡς μὴ τουριστικὴ, πρᾶγμα ἐντελῶς ἀπαράδεκτον καὶ ἀντίθετον μετὰ τὴν πραγματικότητά καὶ ἀξίαν τῆς περιοχῆς αὐτῆς.

ΤΟ ΣΠΗΛΛΑΙΟ

Ἡ εἴσοδος του εἶναι ἄνοιγμα μετὰ διαστάσεις 1 μ. X 0,80 μ. Ἀκολουθεῖ καταφορικὸς διάδρομος μετὰ μήκος 3,50 μ. καὶ πλάτος ποῦ κυμαίνεται ἀπὸ 0,60 μ. ἕως 2,50 μ. Τὸ ὕψος ὀροφῆς ἕως 2 μ.

Εἰς τὰ 5 μ. τὸ πλάτος τοῦ σπηλαίου εἶναι 3 μ. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ εἰς τὸ δάπεδον ὑπάρχει μεγάλος σταλαχτιτικὸς ἀγκόλιθος ποῦ ἔχει καταπέσει ἀπὸ τὴν ὀροφή συνεπέα τῶν δονήσεων ποῦ πραγματοποιοῦνται 5 μ., περίπου, πάνω ἀπὸ τὴν ὀροφή τοῦ σπηλαίου εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους, διὰ τὴν δημιουργίαν πλατώματος ποῦ θὰ χρησιμεύσῃ γιὰ τὴν ἀνέγερσιν τῶν ἐγκαταστάσεων τοῦ ἐργοστασίου.

Εἰς τὰ 7 μ., εἰς τὸ δάπεδον, τελειώνει ὁ πεσιμένος σταλαχτιτικὸς ἔγκος καὶ εἰς τὴν δεξιὰ πλευρὰ τοῦ δαπέδου ἀρχίζει καταθόβρα μετὰ διαστάσεις ἄνοιγματος

2,50 μ. X 1,50 μ. και με κάθετο βάθος 3,50 μ. Η βάση της κατακόθρας συνεχίζεται με μικροεξοχές οι οποίες κατά το πλείστον είναι παράλληλες προς τον κεντρικό θάλαμο, είναι δὲ κατακόθιστες με βάσεις ἀπὸ μικροὺς σταλαχτίτας οι ὅποιοι εἶναι σήμερα ἀποκαμμένοι και βρίσκονται σ' ὄλο το δάπεδο τῆς κατακόθρας. Η συνέχειω τῶς σπηλαίου και οι διαφυγές τοῦ νεροῦ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸ τῆς γῆς εἶναι εἰς τὸ δάπεδο τῆς κατακόθρας πού ἕμως εἶναι ἀδύνατον νὰ εἰσχωρήσῃ ἀθροῦπος, γιατί ὀγκόλιθοι πού ἔχουν καλυφθῆ με σεδαστὸ πάχος ἀπὸ σταλαγματικὸ ὕλικό, κάνουν ἀπροσπέλαστο τὸ δάπεδο.

Τὸ σπήλαιο συνεχίζεται μετὰ τὸ ἀνοιγμα τῆς κατακόθρας ἄλλα ὃ μ. Ὀλόκληρο τὸ ἀριστερὸ τμήμα ἔχει σειρά σταλαγματῶν και μικρῶν κολωνῶν πού χωρίζει παράλληλα πρὸς τὸν θάλαμο ἴσοχῆ με πλάτος πού κυμαίνεται ἀπὸ 1,50 μ. ἕως 2 μ. και ὕψος περίπου 1,80 μ.

Εἰς τὰ 9 μ., εἰς τὸ κέντρο κολῶνα με διαστάσεις διαμέτρου 1 μ. και ὕψος 3,50 μ. Ἀριστερὰ ἀπὸ τὴν κολῶνα εἰς τὴν σειρά τῶν σταλαγματῶν και κολωνῶν πού εἶναι παράλληλοι πρὸς τὸν θάλαμο, διακρίνεται σὲ ὕψος 1,70 μ. τομὴ πού δημιουργήθηκε ἀπὸ σεισμικὴ δόνηση πολὺ ἰσχυρὴ. Πιθανὸν ἀπὸ τὸν σεισμὸ πού ἀναφέρεται ἀπὸ τοὺς ἱστορικούς και πού ἔγινε συγχρόνως με τὴν τελευταία μεγάλη ἔκρηξι τοῦ ἡφαιστείου τῶν Μεθάνων πού πραγματοποιήθηκε μετὰ τῶν ἐτῶν 277—240 π.Χ. Ὁ σεισμὸς ὄρηκε τὸ σπήλαιο ἐν πλήρη σταλαχτιτικῇ ἀναπτύξει. Με τῆς δονήσεις ὀλόκληρος ὁ διάκοσμος τοῦ σπηλαίου χωρίζεται σὲ δύο τμήματα και μάλιστα ὀλόκληρο τὸ δάπεδό του σημειώνει καθίζηση ἕως 5 ἑκατοστὰ και τὸ κενὸ αὐτὸ ἀνάμεσα εἰς τοὺς σταλαγματίτες και τῆς κολῶνες καλύπτεται ἀπὸ σκόνῃ και ἄμμο, σ' ἄλλα δὲ σημεία νέο σταλαγματικὸ ὕλικὸ τὴν ἐνωσε.

Πιστεύουμε ὅτι εἰδικοί γεωλόγοι, σεισμολόγοι και ἡφαιστειολόγοι θὰ εἶχαν τὴν δυνατότητα νὰ πραγματοποιήσουν ἀξιόλογες παρατηρήσεις σχετικὰ με τῆς ἐπιδράσεις σεισμῶν ἐπὶ τῶν σπηλαίων.

Εἰς τὰ 10 μ. ὑπάρχει κολῶνα πού δὲν στηρίζεται καλά και εἶναι ἔτοιμη νὰ καταπέσει. Εἰς τὰ δεξιά της μετὰ ἀπὸ 1,50 μ. ἄλλη μικρὴ κολῶνα με διάμετρο 0,20 μ., φέρει χαρακτηριστικὰ εἰς τὸ κέντρο της τῆς συνέπειες ἀπὸ τῆς δονήσεις τοῦ σειμοῦ.

Εἰς τὰ 11,50 μ. ὑπάρχει κολῶνα με διάμετρο 1 μ., και γύρω ἀπὸ τὴν κολῶνα κενὸ 1,50 μ.

Ὀλόκληρος ὁ θάλαμος ἦταν πλουσιώτατα διακοσμημένος και οι σπασμένοι σταλαχτίτες και σταλαγματίτες και τὰ τμήματα τῆς ὄροφῆς πού ἔχουν καταπέσει εἰς τὸ δάπεδο μαρτυροῦν μὰ πολὺ ἰσχυρὴ και πρόσφατη δόνηση νὰ πραγματοποιήθηκε μέσα εἰς τὸ σπήλαιο. Ἐπίσης ὑπάρχει στρώμα σκόνῃς - ἄμμου με πάχος ἕως 5 ἑκατοστὰ νὰ καλύπτῃ τὸ δάπεδο και τοὺς σταλαγματίτες. Ὀλοὶ αὐτὰ αἱ καταστροφαι εἰς τὸ στρώμα τῆς σκόνῃς - ἄμμου μέσα εἰς τὸ σπήλαιο εἶναι ἀδύνατοι νὰ προῆλθον ἀπὸ τῆς ἔξωθεν τοῦ σπηλαίου ἀνατινάξεις πού γίνονται για τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ ἐργοστασίου.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Τὸ σπήλαιο λόγω μικροῦ μεγέθους καὶ ὀλοκληρωτικῆς καταστροφῆς τοῦ διακόσμου του, δὲν θεωρεῖται ἄξιον λόγου διὰ τουριστικὴ ἀξιοποίηση καὶ ἐκμετάλλευσή.

Τὰ Μέθανα εἶναι περίφημα διὰ τὰ θεραπευτικὰ λουτρά τους. Προσφέρονται πολλὰ σύνδρομα τουριστικά διὰ ἀξιοποίηση τῆς χερσονήσου τῶν Μεθάνων. Σὰν μαγνήτης τουριστικός μὲ πολλές δυνατότητες προσελκύσεως τουριστῶν εἶναι ὁ χώρος τοῦ ἠφαιστείου τῶν Μεθάνων. Νὰ διευθετηθῇ καλύτερα τὸ μονοπάτι ποῦ ὁδηγεῖ εἰς τὸν κεντρικὸ κρατῆρα μὲ τόξα καὶ μὲ μικροπειναλίδες καθοδηγήσεως τῶν ἐπισκεπτῶν ὅτι ἀκολουθοῦν τὸν σωστὸ δρόμο ἀπὸ τὸ χωριὸ Καμμένη.

Ἐπάνω εἰς τὸ ἠφαιστεῖο νὰ τοποθετηθῇ πίνακας ποῦ νὰ περιέχῃ σχεδιάγραμμα ὅλης τῆς χερσονήσου τῶν Μεθάνων καὶ τῶν κυριωτέρων κρατήρων τοῦ ἠφαιστείου. Ἐπίσης νὰ ὑπάρχῃ ἓνα περιληπτικὸ ἱστορικὸ τῆς δράσεως τοῦ ἠφαιστείου εἰς τὰ ἑλληνικά καὶ ἀγγλικά, ὥστε ὅλοι ὅσοι ἀνεβαίνουν εἰς τὸ κεντρικὸ κῶνο τοῦ ἠφαιστείου, νὰ ἐνημερώνονται πάνω εἰς τὸ ἱστορικὸ τοῦ ἠφαιστείου.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ἡ Ε.Σ.Ε. ἐνήργησε ἀστραπιαία διότι γνωρίζει τίς καταστροφές ποῦ γίνονται σὲ σπήλαια ποῦ ἀνακαλύπτονται κατὰ τὴν διάρκεια τῶν ἐργασιῶν σὲ λατομεῖα καὶ γενικά σὲ μεγάλα τεχνικά ἔργα. Ἐὰν ἡ Ε.Σ.Ε. εἶχε εἰδοποιηθῆ ἀμέσως, ἴσως νὰ εἶχε προληφθῆ ἡ καταστροφὴ τοῦ θαλάμου ποῦ ὑπῆρχε μπρὸς ἀπὸ τὸν θάλαμο ποῦ ἐρευνήσαμε. Τοῦ πρώτου θαλάμου τὴν ὑπαρξὴ πιστοποιοῦν ὁ τρόπος φυσικῆς διανοίξεως τοῦ σπηλαίου κατὰ τὴν σπηλαιογένεσίν του. Ὁ διάδρομος ποῦ μπαίνουμε εἰς τὸν σημερινὸ θάλαμο καὶ δείγματα σταλαγματικά καὶ λιθωματικά ὄλικὰ ποῦ ὑπάρχουν πρὸ τῆς σημερινῆς εισόδου. Ὁ θάλαμος κατεστράφη καὶ εἰς τὴν θέσιν του σήμερα εὐρίσκεται: τὸ πλάτωμα γιὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ ἐργοστασίου.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

Ἐπάρχει πλούσια βιβλιογραφία γιὰ τὰ ἠφαιστεία καὶ τίς θερμὲς πηγές τῶν Μεθάνων. Ἡ πλέον πλήρης καὶ κατατοπιστικὴ μελέτη εἶναι τοῦ κ. Ἐλευθερίου Κ. Πλατάκη, φυσικοῦ καὶ προέδρου τοῦ Σπηλαιολογικοῦ Κλιμακίου Κρήτης τῆς Ε.Σ.Ε., μὲ τίτλο «Ἠφαιστεία καὶ Θερμαὶ Πηγαὶ τῶν Μεθάνων», ἔκδοσις τοῦ 1953. Εἰς τὴν μελέτη αὐτὴν ἀναφέρεται ἀναλυτικὴ βιβλιογραφία.

Διὰ τὸ σπήλαιο τοῦ Στενοῦ Μεθάνων δὲν ὑπάρχει τίποτα σχετικὸ δημοσιευμένο διότι τὸ σπήλαιο ἦταν «τυφλό», δηλαδὴ δὲν εἶχε ἢ εἰσοδὸς τοῦ ἐπικοινωνία μὲ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, ἀλλὰ ἀπεκαλύφθη κατὰ τὴν διάρκεια τῶν ἐργασιῶν εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν.

R É S U M É : Cave «Stenou» at Methana, by John Ioannou

This cave is located at the homonymous isthmus of the «Methana» Peninsula. It has been completely destroyed during the excavation works for the construction of the new cement factory AGET.

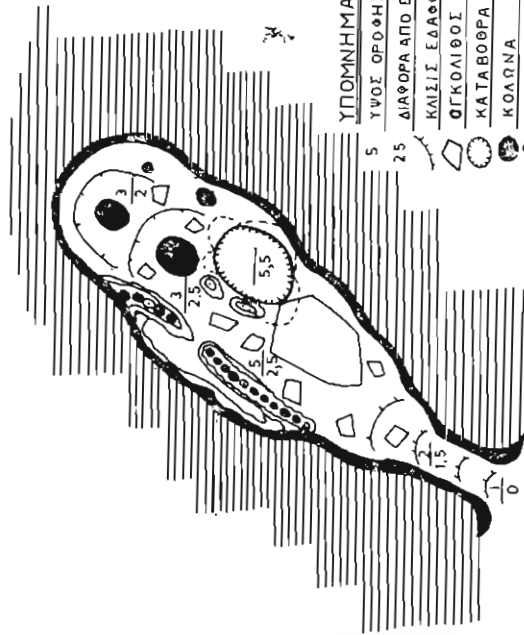
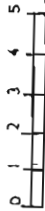
The cave presented very important scientific interest, because its floor and its decoration had been affected by the great earthquake and the eruption of the Methana volcano in the years 277—240 B. C.

ΣΠΗΛΙΟ ΣΤΕΝΟΥ ΜΕΘΑΝΩΝ

ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ: Ι. ΙΡΑΝΝΟΥ - Α. ΧΑΤΖΗΛΑΖΑΡΙΑΔΗ

ΑΠΟΤΥΠΩΣΙΣ: ΙΡΑΝΝΗ ΙΡΑΝΝΟΥ

ΑΣΜ. Ε.Σ.Ε. 4.324 ΚΑΙΜΑΞ 1:100

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

5 ΥΨΟΣ ΟΡΟΦΗΣ

25 ΔΙΑΦΑΝΑ ΑΠΟ ΕΠΙΠ. ΕΙΣΙΔΟΥ

ΚΛΙΣΣ ΕΔΑΦΟΥΣ

ΟΓΚΟΛΙΘΟΣ

ΚΑΤΑΒΟΘΡΑ

ΚΟΛΩΝΑ

Θ ΣΤΑΛΑΓΜΙΤΗΣ

ΔΑΠ. ΣΕ ΑΛΛΟ ΕΠΙΠΕΔΟ